

**ZASADY OCENIANIA
NA KATECHEZIE
W SZKOLE PODSTAWOWEJ
IM. J. KORCZAKA
W KLESZCZOWIE**

W ROKU SZKOLNYM 2015/2016

„Podstawą wystawiania oceny szkolnej w nauczaniu religii jest wiedza ucznia, jego umiejętności, a także aktywność i sumienność. Nie powinno się natomiast oceniać za udział w praktykach religijnych.” Dyrektorium Katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce (za: Biuletyn Katechetyczny, nr 2(65), sierpień 2007, s.17.)

I Ocena w nauczaniu wczesnoszkolnym.

II Ocenianie na II etapie nauczania.

- 1. Kryteria ogólne.**
- 2. Wymagania programowe.**

I Ocenianie w nauczaniu wczesnoszkolnym.

Na tym etapie nauczania stopień traktuje się jako środek wspierania ucznia, wzmocnienia nabywanych postaw wobec ludzi i Boga. Ocenia się tu głównie wysiłek dziecka, indywidualizując wymagania zależnie od możliwości i zdolności ucznia. Nie jest to zatem ocena według tzw. obiektywnych kryteriów, typowych dla Zasad Oceniania z innych przedmiotów.

W klasie trzeciej, z uwagi na spiralną budowę programu można sprawdzać i oceniać wiedzę dotyczącą treści poprzednich klas. Ocenia się mając na uwadze umiejętności i wiedzę ucznia. Wartości takie jak: wiara ucznia, jego zaufanie Bogu, uczestniczenie w liturgii Kościoła nie podlegają takiej ocenie, jak np. staranne i systematyczne wykonywanie zadań domowych, zaangażowanie i aktywność na zajęciach czy posługiwanie się zdobytymi na katechezie wiadomościami.

- **Ocenianie powinno posiadać następujące cechy:**
 - obiektywność,
 - jawność,
 - instruktywność (wskazanie na występujące braki),
 - konstruktywność
(mobilizacja do dalszej pracy).

- **Metody kontroli i oceniania:**
 - kontrola bieżąca zeszytu ćwiczeń,
 - obserwacja ucznia w toku pracy,
 - wartościowanie gestem, słowem, mimiką.

Zalecane warunki i sposoby realizacji Podstawy Programowej z katechezy w klasach I-III

Katecheza uwzględniać musi właściwości etapu rozwojowego ucznia, poszukując sposobów osiągnięcia celów. Ważne jest wykorzystanie własnej aktywności dziecka, by przez żywy udział i osobisty wysiłek przyswoiło sobie nowe treści kształcenia. Zadaniem katechety jest rozbudzanie motywacji oraz inspirowanie ciekawych sposobów asymilacji wiedzy. Istotną rolę pełnią w tym procesie metody wyzwalające działanie i oparte na nim (m. in. praca z obrazem, metody plastyczne, konstrukcyjno-praktyczne, eksponujące, wycieczka, zabawa, metody oparte na działaniu). Służą one poznawaniu i emocjonalnemu związaniu

ucznia z prawdą. Dziecko nie potrafi długo słuchać, uważać, rozumować. Należy mieć to na uwadze w stosowaniu podczas lekcji metod słownych. Jeśli już stosuje się opis, opowiadanie, pogadankę, muszą one dotyczyć konkretnych osób i wydarzeń.

Celem działań katechetycznych w klasach I-III jest położenie większego nacisku na emocjonalne i wolitywne przyłgnięcie do głoszonych treści. Do osiągnięcia tego celu służą takie metody, jak inscenizacja, drama, przedstawienie ról, opowiadanie, opis, pogadanka wzbogacone pracą z obrazem.

W formowaniu postaw wiary i modlitwy ważną rolę pełni naśladownictwo. Stąd istotna jest postawa katechety oraz wzorce postaci biblijnych i świętych.

Myślenie konkretno-obrazowe wymaga stosowania różnych metod pracy z obrazem, metod plastycznych oraz korzystanie z różnych środków audiowizualnych. Wyzwalaniu radości służy stosowanie śpiewu i zabawy katechetycznej. Pamięć mechaniczna, zwłaszcza na początku nauki szkolnej, winna być włączona do nauki prawd i zasad, sformułowań biblijnych, liturgicznych, modlitw. Celem uspołecznienia ucznia, często do tej pory związanego jedynie z najbliższymi w rodzinie, należy stosować metody aktywizujące i budujące wspólnotę.

II Ocenianie na II etapie nauczania- klasy IV- VI

1. Ocenianie jest źródłem informacji o osiągnięciach i motywacji ucznia do postępów w nauce. Ważnym elementem jest ewaluacja tychże postępów, w której uczeń uczestniczy, co ma dużą wartość wychowawczą

Zalecane warunki i sposób realizacji Podstawy Programowej z katechezy w klasach IV-VI

Uwzględnienie specyfiki rozwojowej ucznia 9-12-letniego wymaga doboru odpowiednich oddziaływań dydaktyczno-wychowawczych, wykorzystując i włączając w proces katechetyczny predyspozycje ucznia. Podejmując zadanie pogłębienia wiedzy religijnej i jej systematyzacji, nauczanie religii winno akcentować podawanie i pogłębianie wiadomości religijnych, zmierzać do ich systematyzacji, hierarchizacji, budzić zainteresowanie problemami religijnymi, kształtować umiejętności. Pomocne w realizacji tych zadań okazują się zarówno metody podające, jak i poszukujące. Ich skuteczność zwiększa się w połączeniu z metodami pracy z obrazem, środkami audiowizualnymi, tym bardziej, że w pierwszej fazie omawianego przedziału wiekowego dziecko charakteryzuje jeszcze myślenie konkretno-obrazowe. Ważne jest aktywizowanie uwagi przez urozmaicone treści nauczania i różnorodność stosowanych metod.

Drogą rozwoju zainteresowań religijnych jest pobudzanie ucznia do zainteresowania aktualnymi wydarzeniami w życiu Kościoła, przeżywanymi okresami roku liturgicznego, wnikania w przeszłość, włączenie do grup duszpasterskich czy kół zainteresowań. Na tym etapie edukacyjnym historia wiary i Kościoła winna być przedstawiana jako wydarzenie interwencji Boga.

Uczniowie w tym wieku łatwo identyfikują się z bohaterami. Wychodząc naprzeciw tym zainteresowaniom, katecheza winna dostarczać im wzorców osobowych, przykładów konsekwencji życia wiarą. Uczeń pragnie głębszego uzasadnienia wiary; gotów jest podjąć trud szukania. Stąd istotne jest wykorzystywanie metod poszukujących i motywujących, które służą kształtowaniu umiejętności. Przy stosowaniu tego rodzaju metod katecheta musi liczyć się z możliwościami ucznia. Wykorzystane elementy metod liturgicznych i medytacyjnych winny służyć wprowadzeniu w liturgię i modlitwę.

Materiał biblijny, który winien być wykorzystany na tym etapie, odnosi się do zagadnień treściowych i wymagań szczegółowych zapisanych powyżej. Należy sięgać do starannie dobranych perykop- fragmentów biblijnych, odnoszących się wprost do omawianego materiału.

a) Obszary oceniania na lekcji religii:

1. Wiedza,
2. Umiejętności,
3. Postępy,
4. Postawa.

b) Metody kontroli i oceny:

1. Konwencjonalne (bieżąca kontrola, prace pisemne, posługiwanie się książką, ćwiczenia praktyczne, kontrola graficzna, obserwacja uczniów w toku ich pracy itp.).
2. Techniczne sposoby kontrolowania procesu dydaktycznego (kontrola i ocena przy pomocy zróżnicowanych zadań testowych).

c) Elementy wchodzące w zakres oceny z religii:

- ilość i jakość prezentowanych wiadomości,
- pilność i systematyczność,

d) Ocenie podlegają:

- kontrolne prace pisemne, dwa razy w ciągu semestru, obejmujące więcej niż trzy jednostki lekcyjne, zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem,
- kartkówki niezapowiedziane, obejmujące nie więcej niż trzy jednostki lekcyjne(prace są do wglądu uczniów i rodziców),
- odpowiedzi ustne, obejmujące zakres trzech ostatnich lekcji,
- prace domowe;
przy ocenie pracy domowej będą brane pod uwagę następujące kryteria: stopień trudności, staranność wykonania, wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji(słownik, encyklopedia, czasopisma religijne, religijne i inne rzetelne strony internetowe itp.),
- zeszyt, sprawdzany podczas odpowiedzi i według decyzji nauczyciela; jeden raz w semestrze ma miejsce kompleksowa ocena zeszytu.
- aktywność w czasie lekcji, powtórzeń, pracy w grupach, itp.,

- aktywny udział w konkursach i inscenizacjach.

W ocenie pomocna jest też codzienna obserwacja postaw ucznia.

e) Poprawianie ocen:

- Uczeń, który nie pisał pracy klasowej i uczeń, który otrzymał z pracy klasowej ocenę niedostateczną, ma obowiązek zaliczenia materiału w ciągu 14 dni od powrotu do szkoły lub otrzymania ocenionej pracy, w toku zajęć szkolnych w formie uzgodnionej przez ucznia i nauczyciela.

Poprawiona ocena nie może być skreślona, przy czym nauczyciel może uznać poprawioną ocenę za ostateczną.

- Uczeń ma również możliwość jednorazowego poprawienia każdej częściowej oceny z prac klasowych, w formie i terminie wyznaczonym przez nauczyciela.

- **Promuje się systematyczną pracę ucznia w ciągu semestrów połączoną z możliwością poprawiania. Możliwość poprawiania nie zastępuje więc całorocznej pracy ucznia w ramach zajęć. W wyjątkowych uzasadnionych sytuacjach** poprawianie może odbywać się bezpośrednio przed wystawianiem oceny semestralnej lub końcoworocznej. Przeprowadza się je według ustaleń osób zainteresowanych w terminie i z zakresu wskazanego przez nauczyciela religii z zastosowaniem formy pisemnej lub ustnej.

f) Skala stopni i punktów:

- Stopnie częściowe, semestralne i końcoworoczne wystawiane są wg. skali:
celujący(6),
bardzo dobry(5),
dobry(4),
dostateczny(3),
dopuszczający(2),
niedostateczny(1).

- Uczeń, obok w/w ocen, może otrzymać również (+) i (-), których łączna liczba po 5 daje ocenę częściową, odpowiednio: bardzo dobry i niedostateczny. Punkty te uczeń może otrzymać za aktywność na lekcji, drobne prace domowe, wypowiedzi ustne- (+) lub brak tychże- wówczas będzie to (-).

- Uczeń ma też możliwość zgłoszenia, **maksymalnie dwa razy w semestrze**, nieprzygotowania, które nie jest równoznaczne, np. z minusem, lecz jest informacją dla nauczyciela o systematyczności pracy ucznia. Uczeń powinien zgłosić nieprzygotowanie na początku lekcji, podchodząc do nauczyciela. Dotyczy to braku pracy domowej lub zeszytu. Informację o nieprzygotowaniu nauczyciel notuje w dzienniku za pomocą skrótu- np.

- Procentowy opis stopni z **prac klasowych**:

95%- 100%- 6

90%- 94%- 5 (prace klasowe)

90%-100%- 5 (kartkówki)

75%- 89%- 4

50%- 74%- 3

30%- 49%- 2

0%- 29%- 1

**g) Przy wystawianiu stopni
obowiązują następujące wagi:**

FORMY AKTYWNOŚCI	WAGA OCENY	KOLOR ZAPISU W DZIENNIKU
Aktywność na lekcji, lub jej brak, Oceny za + lub – Praca w grupach Zeszyt przedmiotowy Zadanie domowe Wykonanie pomocy dydaktycznych, pracy na rzecz szkoły w ramach przedmiotu	1	czarny
Praca na lekcji Kartkówka Odpowiedź ustna Udział w konkursie Realizacja i prezentacja projektu	2	zielony
Praca klasowa Osiągnięcia w konkursach	3	czerwony

**Warunki uzyskiwania ocen na koniec semestru
lub roku szkolnego**

celujący	<ul style="list-style-type: none"> • średnia ważona co najmniej 5,76 lub • uczeń osiąga sukcesy w przedmiotowych konkursach, w tym kuratorskich na szczeblu przynajmniej rejonowym
bardzo dobry	średnia ważona 4,76- 5,75
dobry	średnia ważona 3,76- 4,75
dostateczny	średnia ważona 2,76- 3,75
dopuszczający	średnia ważona 1,76- 2,75
niedostateczny	średnia ważona 1,75 i poniżej

h) W ocenianiu z religii obowiązują poniższe zasady:

1. Obiektywność – zastosowanie jednolitych norm i kryteriów oceniania.
2. Jawność – podawanie na bieżąco wyników pracy ucznia (informowanie rodziców na ich zapotrzebowanie lub gdy zaistnieje taka potrzeba ze strony szkoły).
3. Instruktywność – wskazanie na występujące braki.
4. Mobilizacja do dalszej pracy.

i) Informacja zwrotna (IZ):

Nauczyciel informuje ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych oraz postępach w tym zakresie. Przekazuje informację zwrotną dotyczącą mocnych i słabych stron pracy ucznia. Ustala się ustną formę przekazywania IZ.

IZ powinna zawierać:

- wyszczególnienie i docenienie dobrych elementów pracy ucznia,
- wskazanie tego, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia,
- wskazówki, w jaki sposób uczeń powinien poprawić ocenę,
- wskazówki, w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej.

j) Indywidualizacja pracy z uczniem:

W pracy z uczniem stawia się na indywidualizację, dostosowanie metod pracy, zakresu materiału do indywidualnych możliwości ucznia, uwzględniając orzeczenia i opinie Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej.

**Dostosowanie wymagań edukacyjnych oraz form i metod pracy
do indywidualnych potrzeb uczniów
oraz zaleceń poradni psychologiczno- pedagogicznej**

Dysleksja rozwojowa, dysortografia

- uczeń ma możliwość uzupełniania prac pisemnych wypowiedzią, jeśli wyrazi taką potrzebę
- nie odpytuje się ucznia z czytania głośnego na forum klasy/grupy
- oceniając prace pisemne nie obniża się punktacji za opuszczanie liter, ich gubienie czy też przestawianie, jeśli nie wpływa to na zmianę znaczenia wyrazu
- uznaje się zapis fonetyczny wyrazu
- wydłużamy czas na napisanie pracy klasowej/ sprawdzianu/ testu
- sprawdziany i kartkówki oceniane są na podstawie poziomu opanowanej wiedzy, stylu i poprawności językowej z pominięciem poprawności ortograficznej
- uczniowie o osłabionej pamięci słuchowej mają możliwość wydłużenia terminu pamięciowego opanowania wiersza lub fragmentu prozy (wg uznania nauczyciela)
- trafność interpretacji jest przedkładana nad ocenę szczegółowej poprawności zapisu symboli i znaków graficznych
- powtarzamy polecenia i upewniamy się, czy zostały dobrze przez ucznia zrozumiane
- wspomagamy pytaniami pomocniczymi przy odpowiedziach ustnych
- postępy w nauce, systematyczność pracy oraz zaangażowanie w pokonywanie oraz niwelowanie dysfunkcji wpływa na ocenę semestralną/ roczną

Dysgrafia - akceptuje się pismo drukowane

- pozwolenie na pisanie prac domowych na komputerze
- podczas sprawdzianu stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, co pozwoli skoncentrować się na treści a nie na pisowni
- nie ocenia się ucznia za charakter i estetykę pisma, przy ocenie zeszytu przedmiotowego brane są pod uwagę kompletne i poprawne pod względem merytorycznym notatki
- w przypadku nieczytelnych zapisów lub prac uczeń ma obowiązek odczytania ich
- przewaga wypowiedzi ustnych nad pisemnymi
- dopuszcza się niski poziom graficzny wykresów i rysunków
- postępy w nauce, systematyczność pracy oraz zaangażowanie w pokonywanie oraz niwelowanie dysfunkcji wpływa na ocenę semestralną/ roczną

Uczeń z ADHD

- posadzić ucznia z dala od okna
- nie odpytywać w stanie silnego pobudzenia
- wyznaczyć uczniowi konkretny cel i działanie
- dzielić zadania na mniejsze, możliwe do zrealizowania etapy
- wydawać jasno sprecyzowane polecenia
- wydłużać czas odpowiedzi
- prosić ucznia o powtórzenie poleceń
- często nawiązywać kontakt wzrokowy
- przypominać o terminowych zadaniach

Uczeń z chorobą przewlekłą

- pomoc w pokonywaniu trudności
- umożliwienie korzystania przez ucznia na zajęciach ze sprzętu, medycznego i leków zgodnie z zaleceniami lekarza
- dostosowanie miejsca pracy ucznia zgodnie z wymogami lekarza
- w przypadku dłuższej nieobecności umożliwienie zaliczania materiału w dodatkowych terminach
- stosowanie metod uspołecznienia

Uczeń ze sprawnością intelektualną niższą niż przeciętna (dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych możliwości psychofizycznych dziecka)

- zmniejszenie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań
- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczenie czasu na ich opanowanie i odpytywanie
- wydłużanie czasu na odpowiedzi
- odpytywanie po uprzedzeniu, kiedy i z czego dokładnie uczeń będzie pytany
- wymagania w wypowiedzaniu się na określony temat ograniczyć do kilku krótkich, prostych zdań
- częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowych wyjaśnień
- możliwość dokończenia w domu niektórych prac wykonywanych na lekcji
- potrzeba większej ilości czasu i powtórzeń na opanowanie materiału
- wspomaganie pytaniami pomocniczymi przy odpowiedziach ustnych

- nagradzanie wysiłku wkładanego przez ucznia w wykonywanie zadań
- więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu
- nie należy wymagać by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst
- wskazanie wybranych fragmentów dłuższych tekstów do opracowania w domu
- podawać jasne kryteria oceny prac pisemnych
- największe znaczenie dla oceny końcowej ucznia z przedmiotu mają: wysiłek ucznia, jego starania i motywacja oraz stopień zainteresowania przedmiotem, obowiązkowość i poziom wypowiedzi ustnych.

Uczeń z afazją

- formułowanie krótki i prostych poleceń
- kontrolowanie czy uczeń zrozumiał polecenie, udzielanie dodatkowych wyjaśnień
- wydłużenie czasu na wykonywanie zadań
- podawanie najważniejszych informacji w ciągu pierwszych 15 minut lekcji
- wykorzystywanie etykiet, fiszek, tablic poglądowych
- wykorzystywanie metod globalnych, syntetycznych i poglądowych
- tworzenie spokojnej atmosfery w trakcie wypowiedzi ustnych,
- uwzględnienie problemów z wymową i artykulacją w czasie wypowiedzi,
- umożliwienie uzupełnienia wypowiedzi ustnej zapisem

Uczeń uzdolniony

- indywidualizacja, stopniowanie trudności
- udzielanie pomocy koleżeńskiej
- powierzanie odpowiedzialnych ról.
- tworzenie takich sytuacji dydaktycznych, które będą dla ucznia wyzwaniem i źródłem satysfakcji.

2. Wymagania programowe i zastosowanie ich w określonych stopniach częściowych.

Stopień niedostateczny.

Katechizowany:

- wykazuje rażący brak wiadomości programowych,
- cechuje się brakiem jedności logicznej między wiadomościami,
- prezentuje zupełny brak rozumienia uogólnień i nieumiejętność wyjaśniania zjawisk,
- wykazuje zupełny brak umiejętności stosowania wiedzy,
- podczas prezentowania wiadomości popełnia liczne i rażące błędy,
- nie wykazuje się znajomością Pacierza,
- nie posiada zeszytu lub bardzo często nie przynosi go na zajęcia,
- nie jest aktywny na katechezie lub wykazuje obojętną lub lekceważącą postawę wobec przedmiotu.

Uwarunkowania osiągnięcia stopnia dopuszczający.

Katechizowany:

- opanował konieczne pojęcia religijne,
- wykazuje się luźno zestawionym poziomem wiadomości programowych,
- prezentuje mało zadowalający poziom postaw i umiejętności,
- nie potrafi stosować wiedzy, nawet przy pomocy nauczyciela,
- podczas przekazywania wiadomości popełnia liczne błędy,
- posiada zeszyt,
- ma problemy ze znajomością Pacierza,
- wykazuje poprawny stosunek do religii.

Uwarunkowania osiągnięcia stopnia dostateczny.

Katechizowany:

- opanował łatwe, całkowicie niezbędne wiadomości, postawy i umiejętności,
- prezentuje podstawowe treści materiału programowego,

- wiadomości łączy w związki logiczne,
- dość poprawnie rozumie podstawowe uogólnienia oraz wyjaśnia ważniejsze zjawiska z pomocą nauczyciela,
- potrafi stosować wiadomości dla celów praktycznych i teoretycznych przy pomocy nauczyciela,
- w przekazywaniu wiadomości popełnia niewielkie i nieliczne błędy,
- odznacza się małą kondensacją wypowiedzi,
- wykazuje się podstawową znajomością pacierza,
- w zeszycie ucznia zauważa się pewne braki notatek, prac domowych,
- prezentuje przeciętną pilność, systematyczność, zainteresowanie przedmiotem i aktywność.

Uwarunkowania osiągnięcia stopnia dobry.

Katechizowany:

- spełnia wymagania określone w zakresie oceny dostatecznej,
- opanował materiał programowy,
- prezentuje wiadomości powiązane związkami logicznymi,
- poprawnie rozumie uogólnienia i związki między nimi oraz wyjaśnia zjawiska inspirowane przez nauczyciela,
- stosuje wiedzę w sytuacjach teoretycznych i praktycznych,
- wykazuje się dobrą znajomością Pacierza,
- w zeszycie ma wszystkie notatki i prace domowe,
- podczas lekcji posiada określone pomoce i korzysta z nich
- jest zainteresowany przedmiotem,
- postawa ucznia nie budzi wątpliwości,
- stara się być aktywnym na zajęciach.

Uwarunkowania osiągnięcia stopnia bardzo dobry.

Katechizowany:

- spełnia wymagania określone w zakresie oceny dobrej,
- opanował pełny zakres wiedzy, postaw i umiejętności określony poziomem nauczania religii,
- prezentuje poziom wiadomości powiązanych ze sobą w logiczny układ,
- umiejętnie wykorzystuje wiadomości w teorii i praktyce bez ingerencji nauczyciela,
- wykazuje się właściwym stylem wypowiedzi,

- odznacza się pełną znajomością pacierza,
- wzorowo prowadzi zeszyt i odrabia prace domowe,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach,
- jego postępowanie nie budzi żadnych zastrzeżeń,
- jest pilny, systematyczny, zainteresowany przedmiotem,
- włącza się w dynamikę i przeżycia roku liturgicznego,
- stara się być świadkiem wyznawanej wiary.

Uwarunkowania osiągnięcia stopnia celujący.

Katechizowany:

- wykazuje się wiadomościami wykraczającymi poza program religii własnego poziomu edukacji,
- samodzielnie posługuje się wiedzą dla celów teoretycznych i praktycznych,
- wykazuje się swobodnym stylem wypowiedzi, swobodą w posługiwaniu się terminologią przedmiotową i inną,
- angażuje się w prace pozalekcyjne(np. gazetki, inscenizacje, pomoce),
- jest bardzo aktywny na zajęciach, systematyczny i zainteresowany przedmiotem,
- uczestniczy w konkursach i odnosi w nich sukcesy,
- poznane prawdy wiary stosuje w życiu.